

PARVATIN KANSSA LUENNOLLA HINDUNATIONALISTINEN NAISTOIMINTA, ME JA MUUT

Satu Ranta-Tyrkkö ja Leena Rikkilä

Olemme tutustuneet hindunationalismiin tehdessämme vuonna 1998 ulkoministeriön kehitysyhteistyöosastolle kulttuuri- ja ihmisoikeus selvityksen, jossa käsiteltiin konflikteja sukupuolen näkökulmasta. (Heikkinen, Ranta-Tyrkkö, Rikkilä 1998). Tämä artikkeli pohjaa kokemuksiin, joita olemme saaneet esiintymällä kahdessa eri tilaisuudessa kuvitteellisina roolihenkilöinä; intialaisena hindunationalistiaktivistina ”Parvatina” ja häntä luennollaan haastattelevana suomalaisena tutkijana. Kehitimme luentoperformanssin ja sen roolihahmot, sillä halusimme paitsi kokeilla tavallisuudesta poikkeavaa tapaa opettaa, myös tarjota kokemuksellisemmän tavan tutustua hindunationalistisen liikkeen naisiin. Alun perin kiinnostuimme aiheesta, koska hindunationalistinen, väkivaltaisiakin keinoja suosiva naistoiminta oli meille suomalaisina feministeinä monin tavoin pöyristyttävää ja hämmäntävää. Aiheeseen perehtyminen ei ole poistanut hämmennystä, mutta hindunationalistiseen naistoimijuuteen on löytynyt myös analyysin välineitä, etenkin sukupuolen ja kulttuurisen nationalismien näkökulmasta.

Parvatin roolihahmon ainekset olemme löytäneet hindunationalismia käsittelevästä kirjallisuudesta, lisäksi joitakin yksityiskohtia on poimittu satunnaisesti luekelluista intialaisista naistenlehdistä, Intian matkoilla tehdyistä huomioista ja eri ihmisten kanssa käydyistä keskusteluista. Luentoperformanssillamme halusimme antaa kuvitteelliselle Parvatille puheoikeuden ja mahdollisuuden selostaa omaa maailmankatsomustaan. Suomalaisesta näkökulmasta hindunationalismista olisi helppo puhua niin, että vain listaisi sen sekä kauhistutta-

vimpia että konservatiivisimpia piirteitä. Silloin voisimme sekä kertojina että kuulijoina taivastella kaukana Intiassa elävien hindunationalistien omituisuutta ja raakuutta. Uskomme kuitenkin, että luomastamme Parvatista voi kuulla muutakin kuin kauheuksia. Yhteen tarinaan tiivistetty Parvati joutuu kuitenkin kantamaan koko kirjoista oppimamme hindunationalismin kirjon. Esityksemme Parvatia on inhottu ja meidän motiivejamme esittäjinä epäilty. Hän on saanut kuitenkin myös ymmärrystä. Parvatin roolissa, jota vuorotellen kummatkin kokeilimme, jouduimme ja pääsimme itse eläytymään siihen, mitä mahdollinen Parvati voisi ajatella ja kokea sekä selittämään ja puolustamaan hindunationalistista maailmankatsomusta. Esittämämme Parvati on meidän tulkintamme hindunationalistisesta naisesta. Halusimme kokeilla, kuinka pitkälle tulkinnassa voi päästä ja kysyimme, antaako kokemus meille jotakin uutta tietoa. Prosessin kuluessa havaitsimme, että yrityksessämme on kysymys tekemistämme (ml. Parvati) jaoista meihin ja muihin.

Mitä on hindunationalismi?

Puhuessamme hindunationalismista tarkoitamme Intiassa 1980-luvun lopulta alkaen aktivoitunutta liikettä, jota on kutsuttu myös kulttuuriseksi nationalismiksi (Hansen 1996), politisoituneeksi uskonnoksi (Basu & Jeffery 1998) tai militantiksi hindusovinismiksi (Tarkar 1998). Yleinen kutsumanimi liikkeelle on Hindutva, ja siihen kuuluu useita eri puolueita ja järjestöjä, joista puhutaan myös nimellä *parivar*, perhe. Hindutva on kärjistänyt hindujen ja muslimien välistä sekä viime vuosina myös hindujen ja kristittyjen välistä vastakkainasettelua. Eteläaasialaisessa kontekstissa hindujen ja muslimien välistä tai ylipäätään uskontoon perustuvaa vastakkainasettelua nimitetään kommunalismiksi. Uskonnollisesta leimasta huolimatta Bharitiya Janata Party (BJP) -puolueen johtama liike on irrallaan uskonnollisesta hindulaisuudesta, sitä eivät leimaa tai kontrolloi hindulaiset kirjoitukset, opit tai pappien puheet. Hindutvan tavoitteena näyttää olevan yksinkertaisesti vallan saaminen ja pitäminen niin Delhissä kuin alueellisissakin pääkaupungeissa. (Basu 1999, 169.)

Mieheys ja naiseus ovat hindunationalistisen politiikan teon ja toiminnan kulmakiviä. Liike tarjoaa selvät idealit molemmille sukupuolille. Hyvät miehet ovat kunnan sotureita ja naiset parhaimmillaan ns. patrioottisia äitejä. (Ks. esim. Hansen 1994, 1996.) Naisilla on merkittävä rooli sekä hindunationalistisen liikkeen ruohonjuuritason aktivisteina että politiikan artikuloijina ja puhenaicina, joista tunnetuimpia ovat Sadhvi Rithambara ja Uma Bharati. 1990-luvun kuluessa naisista harjaantui päteviä mielenosoitusten järjestäjiä, vaalityön tekijöitä ja aseenkäyttäjiä. Naiset ovat ottaneet osaa suoraan väkivaltaan muslimeita vastaan, olleet ylpeitä väkivallanteoistaan ja vähintäänkin oikeuttaneet muslimeihin kohdistuvan väkivallan. Hinduliikkeen naisten väkivaltaisuus, suora osallistuminen hindujen ja muslimien välisiin väkivaltaisiin yhteydenottoihin ja niiden tukeminen ovatkin hämmentäneet naisliikettä ja naistutkijoita Intiassa ja maailmalla. On tulkittu, että hindunationalismi tarjoaa naisille onnistuneen sekoituksen sekä perinteitä että vapautta ja uudenlaista itsetuntoa samalla kun se rakentaa miehiä ja naisia yhdistävän vihollisen.

Hindukommunalismissa on runsaasti elementtejä, jotka liitetään usein uskonnolliseen fundamentalismiin. Amrita Basu (1999) kuitenkin erottaa kommunalismin fundamentalismista. Kun erilaiset fundamentalistiset liikkeet kääntyvät usein naisen autonomian vastustamiseksi, hindukommunalismissa on Basun mukaan piirteitä, jotka ensi silmäyksellä näyttäisivät tukevan naisten aktivismia. Esimerkiksi BJP on irrallaan uskonnollisesta ortodoksisuudesta ja vapaa tukemaan naisten itsenäisyyttä silloin kun katsoo siitä olevan hyötyä itselleen. Fundamentalistisille liikkeille tyypilliset kysymykset esimerkiksi naisten paikasta kotona poissa julkisesta elämästä tai heidän seksuaalisuutensa säätelystä eivät kuulu puolueen ohjelmaan. Se ei vastusta aborttia tai perhesuunnittelua, eikä se yritä määrittellä sopivaa lapsilukua. Vaikka BJP ei olekaan kiinnostunut hindunaisten seksuaalisuudesta ja hedelmällisyydestä, musliminaisten hedelmällisyys ja siihen liittyvä muslimiväestön kasvun uhka on sen pakkomielle.

Hinduliikkeen naisjärjestöjen ajamat asiat ovat Basun (1999) mukaan usein ristiriitaisia ja sattumanvaraisen oloisia. Vaikka naiset seisovat yhtenä rintamana Ayodhan tempelikiistassa¹, naisjärjestöillä ei ole yhtenäistä kantaa esimerkiksi intialaisen naisliikkeen peruskysy-

myksiin, kuten myötäjäisiin, satiin eli lesken polttoon tai tyttövauvojen ja -sikiöiden surmiin. Sama ilmiö vaivaa hinduliikettä laajemminkin. Liikkeellä ei ole selvää kantaa tyyppillisesti fundamentalisteja kiinnostaviin kysymyksiin talouden hallinnasta, lakijärjestelmän uudistamisesta tai uskonnollisen valtion luomisesta. Vaikka kiista siitä, onko Ram-jumala syntynyt Ayodhassa vai ei, kuohutti koko Etelä-Aasiaa. Kommunistinen politiikka kiinnittyy muutamaan emotionaalisesti ladattuun asiaan kerrallaan. Se eroaa fundamentalismista myös siinä, että se pitää pääasiallisina vihollisinaan enemmänkin maan sisäisiä kuin ulkoisia tekijöitä. Hindunationalistit eivät esimerkiksi ole avoimen länsivastaisia, vaikka Intia on voimakkaassa taloudellisen liberalisaation prosessissa ja lännen taloudellinen ja kulttuurinen vaikutusvalta kasvaa.

Hindunaisten aktivismi ei ole suuremmin puuttunut naisten epätasa-arvoiseen asemaan. Naiset eivät myöskään välttämättä liity hinduliikkeen järjestöihin sen takia, että ne ajaisivat heidän oikeuksiaan. Monelle intialaiselle naiselle vapautuminen tuntuu tarkoittavan mielivaltaisista julmuuksista vapautumista. Se ei välttämättä tarkoita, että naisen roolia tai asemaa äitinä ja vaimona haluttaisiin muuttaa. ”Itsensä uhraaminen kansakunnan puolesta” eli osallistuminen julkiseen toimintaan on paitsi tuonut naiset ulos kodeista, antanut myös uuden poliittisen merkityksen naisten kotona tekemälle työlle. Monet hindunationalistisen liikkeen tilaisuuksiin, kampanjoihin ja mellakoihin osallistuneet naiset ovat myös olleet riemastuneita liikkeen avaamista toimintamahdollisuuksista, laittaneet kotityöt hetkeksi syrjään ja omistautuneet asialle.

Mitä sanoo intialainen naisliike

Intialaisia naisasianaisia ei yleensä houkuta vertailu länsimaisiin aateisiin. Länsimaisen naisen stereotyyppiin kuuluu että hän on erossa sukulaisistaan, yksinäinen tai eronnut ja lapset, jos niitä on, ovat päiväkodissa. Tällainen kuva ei kiehdo intialaista naista. Intialaiset naiset haluavat tasa-arvoa, mutta he eivät välttämättä halua olla kuin länsi-

maiset naiset. Monet intialaiset feministit haluavat pitäytyä tiukasti intialaisissa instituutioissa ja arvoissa.

Autonominen naisliike alkoi muotoutua Intiassa 1970- ja 1980-lukujen taitteessa. Liike keskittyi aluksi raiskaus- ja myötäjäismurhakysymyksiin. Naisliikkeen naiset olivat pääosin vasemmistolaisia ja liberaaleja koulutettuja keski- ja yläluokan naisia. Alun protestimarskien jälkeen toiminta keskittyi neuvontaan ja palveluihin tarkoitusta varten perustetuissa tukikeskuksissa. Flavia Agnes (1995) kuvaa keskuksia laajasti ottaen feministisiksi. Keskuksissa kyseenalaistettiin perinteinen ja konservatiivinen naisen rooli, joka alisti naisen miehen tahdon alle niin kodin kuin muun sosiaalisen elämän piirissä. Vaikka ryhmien lukumäärä pysyi pienenä, ne saivat paljon huomiota tiedotusvälineiltä. Suuren julkisuuden vuoksi myös hallituksen oli reagoitava; naisille varattiin paikka valtion kehitys- ja sosiaalipoliittisiin ohjelmiin. Myös monet paikallisyhteisöt ja kansalaisjärjestöt loivat naisohjelmia erityisesti naisten taloudellista asemaa parantamaan. Varsinaisen naisliikkeen toiminta sen sijaan keskittyi patriarkaalisten valtarakenteiden haastamiseen. Naisliike liitti omat kysymyksensä myös muihin sosiaalisiin, kuten kastittomien, heimoväestön ja maatomien työläisten kysymyksiin. Kommunististen mellakoiden aikana feministiset naisryhmät nostivat sukupuolen ihmisoikeuksia ja kansalaisvapauksia koskevaan keskusteluun.

Kaiken kaikkiaan Agnesin (1995, 138) mukaan intialaisen feministisen naisliikkeen ongelma on ollut sen lähtökohtaoletus, että naisten ja miesten asemat ovat patriarkaalisessa yhteiskunnassa helposti määriteltävissä. Naisliike oletti, että seksuaalinen ja kotiväkivalta koskettavat kaikkia naisia samalla tavalla riippumatta naisten luokka-, kulttuuri- tai uskonnollisista eroista, ja sivuutti naisten väliset erot.

Naisliikkeiden johtajat ovat pääosin kaupunkien yläkastisia hinduja. Saavuttaakseen naisia muista yhteiskuntaluokista ja propagoidakseen uutta voimakasta ja itsevarmaa naista liike omaksui populistisen lähestymistavan ja otti feministisen ideologian käyttöön myyttiset hindulaiset symbolit Shaktin (naisvoima) ja Kalin (tuhon jumalatar). Agnesin mukaan liike nojasi enemmän myytteihin ja fiktion kuin yhteiskunnan moniarvoisuuden huomioonottavaan lähestymistapaan. Feministisen liikkeen tarkoitus ei ollut käyttää hallitsevan us-

konnon symboleja hinduideologian ajamiseen, mutta koska sekularismi ei ollut liikkeen tärkein päämäärä uusien symbolien hakemiseksi ei juuri ponnisteltu. Feminististä liikettä rasittivat myös jatkuvat syytökset sen länsimaalaisuudesta. Pyrkinessään irti näistä syytöksistä ja todistaessaan intialaisuuttaan liike nojasi hindulaiseen jumalatarikonografiaan ja sanskritinkielisiin naisen voimaa julistaviin lauseisiin ja vahvasti samalla tahtomattaan kommunalistista ajatusta hindulaisuudesta intialaisuuden synonyyminä. (mt. 139.) Intialainen feministinen liike olikin suhteellisen hiljaa hindunationalistisesta naistoiminnasta 1990-luvun puoliväliin saakka. Sen jälkeen intialaiset naistutkijat ovat julkaisseet runsaasti hindunationalismia ja sukupuolta käsittelevää kirjallisuutta.

Seuraavassa annamme suunvuoron roolihenkilöillemme Parvatille ja tutkijalle. Vuoropuhelu pyrkii kuvaamaan luennoilla käytyä keskustelua ja jossain määrin myös tilanteeseen kuulunutta kehollista ja eleellistä viestintää. Luennon repliikit ovat kooste kahdesta esityksestä. Molemmilla kerroilla myös yleisö oli painokkaasti mukana sekä läsnäolollaan että kommentteillaan. Korostamme vielä, että Parvati on oman mielikuvituksemme keitos. Asiat, joita Parvati kertoo, ovat keskeisiä teemoja hindunationalismia kriittisesti käsittelevässä kirjallisuudessa.

Luentodraama: Tapaaminen Parvatin kanssa

HENKILÖT:

TUTKIJA, feministinen yhteiskuntatieteilijä

PARVATI, hindunationalistisen naisliikkeen aktiivinen jäsen

LUENTOYLEISÖÄ

(Tutkija ja Parvati istuvat luentosalissa ja odottavat tilaisuuden alkamista. Luentosalin edessä olevaan liitutauluun on teipattu Intian kartta. Tutkijalla on farkut ja jakku. Hän istuu tuolilla, vilkuilee saliin tulevaa yleisöä, vaihtaa asentoa vähän väliä. Parvati istuu jäykän, mutta arvokkaan näköisenä huolellisesti laskostetussa silkkisarissaan. Hänen ryhtinsä on ylväs ja hän näyttää rauhalliselta. Hän tarkkailee yleisöä kiinnostu-

neena ja hymyilee ystävällisesti kaikille, jotka vastaavat hänen katseeseensa. Tutkija nousee seisomaan, silmäilee yleisöä ja alkaa puhua, suomea, melko nopeaan tahtiin.)

TUTKIJA: Tervetuloa hyvät kuulijat! Tämän päivän aiheena on naiset ja hindunationalismi, tai tarkemmin sanottuna naisten toiminta ja toimijuus hindunationalistisessa liikkeessä. Meillä onkin tilaisuus saada siitä aivan ensikäden tietoja, sillä tänään meillä on vieraana Parvati Intiasta.

(Parvati nyökkää yleisölle.)

TUTKIJA: Parvati on useammankin hinduliikkeeseen kuuluvan naisjärjestön aktiivijäsen. Parvati ja minä (*nyökyttelee Parvatiin päin*) olemme tutustuneet ihan sattumalta. Parvatin miehellä on matkatöimistö Bombayssa ja kerran kun minulla oli vaikeuksia lentolippujen kanssa, he ottivat asiani hoitaakseen ja niin me siinä päivän kuluessa tutustuimme. Illalla olin jo heidän luonaan illallisella, ja valokuvia katsellessa minulle selvisi, että Parvati ja hänen miehensä ovat poliittisen hinduliikkeen aktiivijäseniä.

Olen itse ollut kiinnostunut Etelä-Aasiasta viimeiset kymmenen vuotta, matkustellut siellä useaan otteeseen ja kirjoittanut joitakin Etelä-Aasiaan eri näkökulmista liittyviä juttuja. Havahduin hindunationalistisen liikkeen toimintaan ja olemassaoloon Ayodhan tapahtumien myötä. Hindunationalistit tuhosivat Ayodhassa olleen Babri Masjid -moskeijan 1992. Oli selvää, että hindunationalistien riveissä oli myös paljon naisia. Koska olen itse ollut aktiivisesti mukana suomalaisessa naisliikkeessä, minua askarrutti, mikä mahtoi olla naisten rooli ja mukana olemisen motivaatio. Se jäi jotenkin vaivaamaan.

No sitten Intiasta vielä, siitä on aina niin vaikea puhua. (*Viittilöi karttaan päin.*) Intiahan itsenäistyi Brittien siirtomaavallasta 1947 ja jakaantui samalla Pakistaniksi ja Intiaksi. Intia on suunnilleen kymmenen kertaa Suomen kokoinen ja maailman toiseksi väkirikkain maa, eli noin joka kuudes ihminen maapallolla on intialainen. Samalla kun Intia tunnetaan siitä, että siellä on köyhyyttä, kerjäläisiä, ja pyhiä lehmii, sillä on myös maailman neljänneksi suurin armeija ja

ydinase, sieltä tulee it-osaajia, ohjelmistoja ja miss universumeita. Intiassa tehdään eniten elokuvia maailmassa ja kustannetaan neljänneksi eniten englanninkielistä kirjallisuutta. Etelä-Aasiassa Intia on paikallinen suurvalta. Ja vaikka Intiasta tulee monille ensimmäisenä mieleen hindulaisuus, siellä asuu noin sata miljoonaa muslimia. Hindujen ja muslimien suhteet on muovanneet koko osamantereen historiaa. Esimerkiksi Intian niemimaan jakoon liittyi paljon hindujen ja muslimien välisiä selkkauksia ja väkivaltaa.

Eiköhän tämä riitä tällä erää, kysellään Parvatilta lisää. Aloitetaan minun valmistamillani kysymyksillä. Te voitte myös esittää kysymyksiä. *(Parvatille)* Vielä kerran tervetuloa Parvati! On todella hienoa, että pääsit tulemaan tähän tilaisuuteen. Mikä toi sinut Suomeen?

(Parvati istuu selkä suorana tuolissaan ja pyyhkii katseellaan yleisöä. Vilkaisee tutkijaa. Kumartaa alkuun yleisölle kädet yhdessä. Puhuu suomea.)

PARVATI: Namaskaar! Tämä oli todella ainutlaatuinen tilaisuus. Me tiedämme Intiassa, että maailmalla liikkuu kaikenlaisia juttuja Hindutvan² toiminnasta, ja VHP:ssa³ ajateltiin, että voisi olla hyvä, että kävisimme kertomassa asioista omasta näkökulmastamme. Minun oli mahdollista lähteä, yhteyksiä ja rahoituskin järjestyi, niin että vierailen pohjoismaissa ja jatkan täältä vielä Yhdysvaltoihin, jossa tapaan myös sukulaisiani.

(Tutkija nyökkäilee kiinnostuneena, hymyilee.)

TUTKIJA: Kerrotko vähän itsestäsi. Mistä tulet? Millainen perhe sinulla on? Mitä teet?

PARVATI: No, olen kolmekymmentävuotias ja olen ollut naimisissa nyt kymmenen vuotta. Minulla kolme lasta, kaksi poikaa ja yksi tytär. Asun Mumbaissa, jota on joskus aiemmin kutsuttu myös Bombayksi. Minulla on kasvatustieteiden koulutus ja työskentelen vapaaehtoisena meidän järjestömme ylläpitämässä koulussa muutaman tunnin päivässä. Muun ajan omistan perheelleni, joskus satunnaisesti autan miestäni tämän toimistossa.

(Parvati katselee tarkkaavaisesti yleisöä silmiin.)

TUTKIJA: Kuulut BJP-nimisen puolueen naisjärjestöön ja pariin muuhunkin hinduliikkeen naisjärjestöön. *(Kääntyy yleisöön päin.)* BJP:tä pidetään hindupuolueena, joka ei ainakaan vastusta laajemman hinduliikkeen päämääriä. Se on ainoa puolue itsenäisen Intian historiasa, joka on onnistunut nousemaan suurimmaksi puolueeksi ohi Kongressipuolueen. Tämä tapahtui vuonna 1998. *(Kääntyy takaisin Parvatiin.)* Kertoisitko vähän omasta roolistasi järjestössä ja mitä siellä teet ja keiden kanssa?

PARVATI: Voi meillä on niin hauskaa *(hymyilee puhueessaan)*! Mutta itse asiassa me teemme yhtä ja toista ja täytyy sanoa että olemme kyllä aika aikaansaavia. Suurin osa toiminnastamme on hyväntekeväisyyttä. Meillä on esimerkiksi ambulanssipäivystys, eli tarpeen varalta olemme vuoroissa, ylläpidämme omaa hälytysjärjestelmää ja autamme tarvittaessa ambulanssissa. Olemme saaneet kaikki koulutusta ja taitomme ovat usein olleet todella tarpeen ja säästäneet monia ihmishenkiä. Sitten me valmistaudumme erilaisiin hindulaisiin juhlapäiviin ja rituaaleihin, levitämme tietoa niiden merkityksestä ja viettämisen tärkeydestä ja järjestämme erilaisia tilaisuuksia, joihin ihmiset voivat osallistua.

Olemme myös mukana kampanjoissa. Olemme esimerkiksi järjestäneet boikotteja tiettyjä muslimien omistamia yrityksiä vastaan. Sitten teemme vaalityötä, kuljemme alueillamme ovelta ovelle ja juttelemme perheiden naisten kanssa. Niin, me todella puhumme politiikkaa, ja täytyy sanoa että sekin on naisten kesken oikein hauskaa! Meitä on mukana erilaisia ja eri ikäisiä naisia, jotkut käyvät töissä, monet opiskelevat. Kun me tuomme kaikki nämä erilaiset elämäkokemukset yhteen, se lisää myös meidän kykyämme hoitaa ja organisoida erilaisia aktiviteetteja. Uskomme siihen, että konkreettiset, arkiset teot ja pienin askelein tehtävä työ on todellista poliittista muutostyötä, emmekä keskity ainoastaan tähän hetkeen vaan myös tuleviin sukupolviin. Täytyy sanoa, että olemme kaiken kaikkiaan toimeliaita, aikaansaavia ja kiinnostuneita siitä, mihin yhteiskunta kehittyy ja mitä tapahtuu Intiassa ja maailmalla.

TUTKIJA: Mikä sai sinut liittymään mukaan toimintaan? Miten se tapahtui?

PARVATI: Minä en halunnut vain katsella toimeettomana, mihin maailma on menossa. Nykypäivän maailmassa myös naisten on oltava aktiivisia. Jos haluaa vaikuttaa yhteiskunnan kehityksen suuntaan, on osallistuttava siihen myös itse. Järjestötoiminta on hyvä toimintaympäristö naisille, se tuo vahvuutta ja suojaa huonoilta vaikutteilta. Siihen, että miehet suojelisivat naisia, ei voi luottaa. Tästä puhui jo järjestömme perustaja Lakshmi Bai Kelkar. Hänet sai järjestötyöhön tapaus, jossa vastaviihitty aviopari oli matkalla junassa. Kesken matkan rosvot pysäyttivät junan ja raiskasivat morsiamen. Aviomies sen paremmin kuin kukaan muukaan vaunussa oleva ei uskaltanut tehdä mitään estääkseen rosvoja. Valitettavasti tämän kaltaisia tarinoita kuulee tänäkin päivänä, eikä ihme kun ajattelee missä jamassa Intia tänään on. Naiset eivät voi odottaa toimeettomina. Jos miehet eivät pysty hoitamaan tilannetta, naisten on vastattava itse itsestään.

TUTKIJA: Mikä naisia sitten uhkaa?

PARVATI: No sehän on selvä. Miehet, muslimimiehet. Kun näkee kuinka seksistinen nyky-yhteiskunta on ja miten naisia halvennetaan elokuvissa ja mainoksissa ja kun tietää, kuinka seksistisiä ja seksuaalisesti yliaktiivisia muslimimiehet ovat, naisten on syytä olla varuillaan. Alhaista ja höllää moraaliala yritetään nykyään tyrkyttää naisille ikään kuin luonnollisena vaihtoehtona, mutta näin sen ei tosiaankaan tarvitse olla. Muslimimiehet pitävät hindunaisten himoitsemista ja pahoinpitelemistä ikään kuin luonnollisena oikeutenaan, se on heidän kulttuurissaan siitä asti kun he ovat tulleet valloittamaan ja raiskaamaan Äiti Intiaa. Voi olla, että nykyään jotkut väärin kasvatetut hindutyöt antavat vähän itsekin syytä tähän.

TUTKIJA: Onko sinun tuttavapiirissäsi muslimeita?

PARVATI: No... (*mieltii*) tunnen kyllä joitakin muslimeita mutta se on eri asia. Nämä minun tuttavani ovat sopeutuneet hyvin hindulaiseen

Intiaan, eivätkä pidä mitään suurta meteliä muslimitavoistaan. Se, että on mukavia yksilöitä, ei poista sitä mitä muslimit ryhmänä ovat tehneet ja minkälaisia arvoja he edustavat. Kansakuntana muslimit ovat vaarallisia. Minunkin sukuni menetti jaossa paitsi lähes kaiken omaisuutensa, myös ihmishenkiä.

TUTKIJA: Niin, mikä kuva sinulla on jaosta⁴? Sinähän olet syntynyt vasta jaon jälkeen. Mitä sinulle on kerrottu noista ajoista?

(Parvati puhuu nopeammin, kiihtyneeseen sävyyn. Hänen ryhtinsä on jos mahdollista vielä aikaisempaakin ylväämpi.)

PARVATI: Niin, minä en ollut vielä syntynyt. Sehän oli ihan hirveä verilöyly. Minun vanhempani pakenivat nykyisen Pakistanin puolelta Intiaan ja päätyivät viimein Bom... Mumbaihin. Heiltä jäi Pakistaniin iso omaisuus, maata ja kultaa, juuri mitään he eivät saaneet mukaansa. Osa sukulaisista kuoli. Paljon vääryyksiä tapahtui eikä niitä ole mitenkään sovitettu. Muslimit raiskasivat ja ryöstivät naisia ja viilsivät miehiltä kurkut auki.

TUTKIJA: ... *(Luentoyleisölle:)* Niin jako oli tosiaan väkivaltainen tapahtuma ja siihen liittyi suuria väestönsiirtoja. Eri osapuolilla on kuitenkin jaosta hyvin erilaiset näkemykset, ja uudempi historiankirjoitus korostaa, että jakoa käytettiin nationalistisessä historiankirjoituksessa korostamaan oman juuri luodun kansakunnan syyttömyyttä ja toisen syyllisyyttä verenvuodatukseen siitä huolimatta, että kaikki osapuolet syyllistyivät väärinkäyttöksiin. On myös osoitettu, että kansakuntia rakennettiin juuri naisiin kohdistuvan väkivallan avulla. Kriittiset intialaiset historiantutkijat ovat halunneet muistuttaa, että myös hindut tappoivat, sieppasivat ja raiskasivat naisia. Ja on todettu, että poikkeusolot tarjosivat tilaisuuden paitsi väärinkäytöksille, myös rakkaussuhteille, jotka eivät normaalioloissa olleet mahdollisia. Tilanteen rauhoituttua osa siepatuiksi ilmoitetuista naisista vastusti viimeiseen asti paluuta takaisin oman perheen ja suvun pariin, eikä kaikkia saatu palaamaan koskaan.

PARVATI (*tokaisee*): Tuo nyt ei ole totta.

(*Taukoa, yleisö alkaa supista ja venkoilla tuoleissaan.*)

TUTKIJA: Mitä ajattelet musliminaisista?

(*Yleisö on jälleen hiljentynyt, tunnelma salissa on tarkkaavainen.*)

PARVATI: Oikeastaan minun käy heitä sääliksi, kun ajattelee millaisessa alistuksessa he joutuvat elämään. Koko kansakuntamme nykyrappio sai alkunsa siitä, kun muslimit vyöryivät valloittamaan Intiaa. Muslimimiehet saivat aikaan hindunaisten alistamisen muslimikaudella⁵, ennen sitä hindukaudella naiset olivat tasa-arvoisia miesten kanssa ja heitä kunnioitettiin. Monet naista alistavat tavat, kuten purdah⁶, ovat siirtyneet nimenomaan muslimeilta hindujenkin käyttöön. Lapsiavio-
liittojakin ryhdyttiin alun perin solmimaan sen vuoksi, että muslimit eivät olleet yhtä kiinnostuneita naimisissa olevista tytöistä ja naisista. Mutta musliminaisten asema on todella heikko, paljolti he joutuvat olemaan lukutaidottomia synnytyskoneita, kaikkihan sen tietävät kuinka riettaita ja seksuaalisesti yliaktiivisia muslimimiehet ovat, miehellä voi olla monta vaimoakin. Muslimeita ei koske edes sama lainsäädäntö kuin meitä hinduja, vaan heille on omat muslimilakinsa. Kyllä minusta pitäisi olla sama laki kaikille. Tätä vaatimusta tukevat sentään feministitkin, joiden käsitystä tasa-arvosta on väliin muuten vaikea ymmärtää. Vanha hyvä aika ja hindunaisten voima ja tasa-arvo pitäisi palauttaa.

TUTKIJA: Sinä olet itse bramiini eli korkeata kastia, miten luulet sen vaikuttavan työhösi tai mielipiteisiisi?

PARVATI: Ei se vaikuta oikeastaan mitenkään, minähän toimin sekä RSS:ssa⁷ että Durga Vahinissa⁸. Nykyäänhän alakastisilla ja kastittomilla on enemmän etuoikeuksia kuin korkeakastisilla, heille taataan erilaisilla kiintiöillä valtion virkoja ja maanomistusoikeuksia. Jäljelle jäävästä osuudesta sitten kilpaillaan koulutuksen ja kyvykkyyden avulla. Useimmat meistä RSS:ssa kyllä olemme korkeakastisia, ehkä

kasti vaikuttaa sillä lailla että olemme syntyperämme takia tottuneet suojautumaan ja toimimaan nimenomaan moraalien avulla. Alakastiset naiset viihtyvät yleensä paremmin Durga Vahinissa. Minun alueellani Mumbaissa on alakastisten naisten oma Durga Vahini alajaosto, jonka johtaja ja kouluttaja olen. Alempien kastien naiset ovat tottuneet tekemään fyysistä työtä ja niin he pitävät fyysisistä ja jopa taistelullisista harjoituksista. On erittäin tärkeää, että naiset ovat tarpeen vaatiessa myös fyysisesti niin voimakkaita, että he kykenevät puolustamaan itseään. Durga Vahinissa olemmekin järjestäneet naisille sopivaa koulutusta, joka pohjautuu perinteisiin intialaisiin taistelulajeihin.

TUTKIJA: No miksi naisille ja miehille on erilliset järjestöt? Miksi ette toimi samassa järjestössä? Jotkut tutkijat ovat esittäneet, että naisten järjestötoiminta antaa naisille mahdollisuuksia toimia kodin ulkopuolella, mutta ei todellisesti haasta patriarkaalista naista alistavaa sukupuolijärjestelmää. Hinduliikkeen naisten järjestöaktivismia onkin kutsuttu kontrolloiduksi emansipaatioksi. Mitä ajattelet tästä?

PARVATI (*tuhauttaa*): Vai kontrolloitua emansipaatiota! (*Tuijottaa tutkijaa.*) Oletko sinä naimisissa?

(*Tutkija näyttää hämmästyneeltä.*)

TUTKIJA: No... en ole.

PARVATI: Onko sinulla lapsia?

TUTKIJA: Ei, miten...

(*Parvati keskeyttää painokkaasti.*)

PARVATI: Aivan.

(*Tauko. Yleisöstä kuuluu hymähdyksiä ja se on selvästi valpastunut. Tutkija vilkuilee Parvatia ja näyttää siltä kuin haluaisi sanoa jotakin. Hän ei kuitenkaan ennätä sillä Parvati jatkaa.*)

PARVATI: Onko se sitten emansipaatiota? Minä olen sitä mieltä, että perhe ja lapset ovat naisen etuoikeus!

(Tutkija vaihtaa asentoa ja on edelleen sen näköinen kuin haluaisi puheenvuoron, mutta ei kuitenkaan keskeytä.)

PARVATI: Jokaisen ihmisen täytyy löytää oma tehtävänsä. Naisilla on naisten tehtävät ja miehillä miesten tehtävät, eikä niitä pidä sotkea. Täällä länsimaissa tulen usein surulliseksi naisten puolesta, tuntuu siltä että monet naiset ovat hukassa oman naiseutensa kanssa. Nainen ei saa tai uskalla olla nainen, hän joutuu toimimaan kuin mies. Samalla monet miehet on tehty länsimaissa tarpeettomiksi. Se ei ole hyvä kehityksen suunta, tarvitsehan kotkakin molemmat siipensä pystyäkseen lentämään. Sitä paitsi järjestötyö vahvistaa naisten moraalialia ja virkistää heitä heidän työssään perheen ja sitä kautta kansakunnan hyväksi. Naisten elämänuoretta on huolehtia perheestä ja yhteisöstä, ja järjestötoiminnan avulla olemme laajentaneet huolehtimisen kenttäämme. Vaikka naisten tekemästä työstä ei niin paljoa puhuta, olemme hyvin tietoisia siitä, että yhteiskunta seisoo tai kaatuu naisten mukana. Pelkästään miesten puuhastelun varassa eivät asiat kovin pitkälle sujuisi. Jokaisella ihmisellä, niin miehellä kuin naisellakin, on oma tehtävänsä, ja kaikki sujuu parhaiten silloin kun kukin saa keskittyä oman tehtävänsä hoitamiseen ilman häiriöitä. Me hoidamme oman tehtävämme ja arvostamme omaa työtämme, emmekä halua häiritä miehiä heidän tehtävissään.

(Tutkija hymyilee taas, on ehtinyt jälleen rentoutua.)

TUTKIJA: Millainen sitten on hyvä mies ja mitkä ovat miehen tehtävät?

PARVATI: No, hyvä mies kantaa oman vastuunsa. Hänen tehtävänsä on yhteiskunnallisempi ja julkisempi kuin naisella. Hyvän miehen jalat ovat tukevasti maassa, hänellä on sotilaan ominaisuudet niin että häntä voi arvostaa ja kunnioittaa, hän on miehekäs ja suojaava ja uhrautuu kansakunnan puolesta. Hän ei ole veltto eikä feminiininen, eikä

liian gandhilainen. *(Lisää nopeasti:)* Kaikki kunnia tietysti Gandhille siitä, minkä hän teki Intian hyväksi.

TUTKIJA: Hinduliikkeeseen kuuluu useita eri järjestöjä, ja koko ryvästä kutsutaan nimellä parivar, perhe. Kertoisitko vähän tästä perheestä, keitä siihen kuuluu, mikä perheenjäseniä yhdistää, onko järjestöillä yhteistoimintaa?

(Tutkija siirtyy liitutaululle ja alkaa kirjoittamaan järjestöjen nimiä tauluun.)

PARVATI: Näitä ryhmiä on tosiaan monta. BJP eli Bharatiya Janata Party on Intian suurin puolue ja ajaa maltillista hindulaista politiikkaa. Shiv Sena on vanhempi ja jyrkempi järjestö, ja lähellä sitä on myös Vishva Hindu Parishad eli hindujen maailmanjärjestö, kysymys on tosiaan maailmanlaajuisesta liikkeestä. VHP:lla on alajärjestö noin 50 eri maassa, suuret ja toimivat jaostot muun muassa Yhdysvalloissa ja Etelä-Afrikassa. Sitten on Rasthriya Swayamsewak Sangh, joka on lähinnä miesten järjestö ja Rashtriya Sewika Samiti, tämä meidän naisjärjestömme, molemmista käytetään lyhennettä RSS, ja nämä järjestöt ovatkin kuin sisar ja veli. On myös monia pienempiä ryhmiä, Durga Vahini, Bajrang Lal ja niin edelleen. Vähän niin kuin perheen jäsenillä, eri järjestöillä on eri tehtävät, ja me olemme tiiviisti yhteydessä toisiimme. Vaikka yhteydet eivät virallisella tasolla juuri näkyisikään, käytännössä ne ovat välittömiä ja helppoja. Esimerkiksi minun mieheni kuuluu Sanghiin ja Shiv Senaan niin, että vaihdamme hinduperheenkin kuulumisia ihan perhepiirissä. Ryhmiä on ympäri maailmaa ja niin kuin nykyään asiaan kuuluu, meillä on omat kotisivut internetissä⁹.

TUTKIJA: Niin tosiaan, kuulin että teillä on sivuja, joilla voi käydä ikään kuin tempelissä ja visakortilla voi samalla lahjoittaa rahaa järjestötyöhön. Tiedätkö mitään tästä?

(Tutkija tulee takaisin istumaan.)

PARVATI: Olen kuullut siitä, tällainen toiminta kiinnostaa lähinnä amerikkalaisia, joiden ei ole aina mahdollista käydä tempeleissä Intiassa.

TUTKIJA: No, muutama kysymys vielä. Haluaisin kysyä hindunaisten väkivaltaisuudesta. Olen kuullut, että hinduliikkeeseen kuuluvat naiset ovat osallistuneet väkivaltaisuuksiin muslimeita kohtaan ja jopa kehottaneet miehiä raiskaamaan musliminaisia ja viiltämään raskaana olevilta naisilta vatsat auki. Miten on mahdollista, että nainen voi toivoa toiselle naiselle jotain tällaista?

(Parvati on hetken hiljaa. Myös yleisö on hiljaa.)

PARVATI: No, nämä ovat äärimmäisiä tilanteita. Länsimaissa ei aina ymmärretä tapahtumien historiaa ja sitten ollaan kiinnostuneita vain tällaisista asioista. Sinun pitää ymmärtää, että kysymys on kansakuntien välisestä sodasta ja silloin pätee sodan logiikka. Toisinaan ollaan tilanteissa, joissa on pakko käyttää väkivaltaa.

(Yleisö kohahtaa, taukoa. Keskustelu ei oikein etene. Tutkija vaihtaa väisästi puheenaihetta.)

TUTKIJA: No... mitkä sinulle on olleet järjestötoiminnan kohokohtia?

(Parvati näyttää siltä kuin olisi hämmästynyt kysymyksestä. Hän ojentuu eteenpäin tuolissaan, vetää henkeä ja aloittaa.)

PARVATI: No, kohokohtia on monia. Useimmiten meidän toiminta on hauskaa ja hyväntuulista, ja voimme jakaa paljon asioita keskenämme ja siten huojentaa toistemme taakkaa. Usein tuntuu siltä, että toimintamme käsitetään länsimaissa aivan väärin, ehkä se johtuu länsimaisen kulttuurin nuoruudesta. Täällä ei olla niin kiinnostuneita perinteistä ja uskonnollisuudesta eikä ehkä oivalleta sitä, miten tärkeä kansakunta yhteisönä meille on. Vain ääri-ilmiöiden äärimmäiset puolet pääsevät julkisuuteen, ja neidän teitäkin tuntevat täällä eniten kiinnostavan. Siitä huolimatta kaikkein mukavinta on arkinen toimintamme, lasten

opettaminen ja muut palvelukset joita teemme maallemme. Ja jos nyt täytyy mainita jokin erityinen tapahtuma, niin täytyy sanoa että Ayodha, joka sekin on lännessä kuulemani mukaan uutisoitu yksinomaan negatiivisessa valossa, on ollut yksi kohokohdista. Siellä naisten voima oli helppo huomata. Kun poliisi uhkasi tulla miestemme kimppuun, me teimme itsestämme muurin heidän suojakseen ja eihän poliisi voinut meille mitään. Ja vaikka sitä ei aina tulla ajatelleeksi, kyllä koko tapahtuman onnistuminen oli paljolti meidän varassamme. Me vastasimme käytännön ruokahuollosta, vaikka miehet sitä organisoivatkin, ja pidimme tunnelmaa yllä, vaikka emme varsinaiseen temppelin purkamiseen niin paljon osallistuneetkaan, sillä miltä se nyt olisi näyttänyt jos olisimme repineet kiviä sari päällä, olisimme menettäneet arvokkuutemme.

TUTKIJA: Kun tämä nyt tuli puheeksi niin en voi olla kysymättä yhtä ehkä tyhmää kysymystä. Ayodhan moskeijahan tuhottiin sen perusteella, että moskeijassa olleet hindut saivat vuonna 1949 siellä ilmestyksen, että moskeija sijaitsee Ram-jumalan syntymäpaikalla olleen temppelin jäännösten päällä. Ennen ilmestystä Ramin temppelistä ei tiedetty mitään. Mitähän tekemistä ilmestyksen saaneilla hinduilla mahtoi siellä moskeijassa olla?

PARVATI (*tuhauttaa*): No, kyllähän sen nyt ovat kaikki tietäneet, että moskeija on rakennettu temppelin päälle. Ja nyt kun väärä on oikaistu, oikaisu leimataan rikokseksi eikä alkuperäistä rikosta.

(*Parvati tuhahtelee edelleen.*)

TUTKIJA: Millä tavalla haluatte sitten elää muslimien kanssa? Heitä kun nyt on Intiassakin noin 100 miljoonaa.

(*Tutkija kurkottaa kirjoittamaan yhdeksännumeroisen luvun tauluun.*)

TUTKIJA: Muslimit ja heidän esi-isänsä ovat aina asuneet Intian niemimaalla ja kääntyneet aikojen saatossa muslimeiksi. Haluatteko ajaa heidät pois? Vai pitäisikö heidän kääntyä hinduiksi?

PARVATI: No, emme tietenkään halua heitä mihinkään karkottaa, eikä kai heistä oikein hindujakaan saa, kuka enää tietää mitä kastittomia heidän esi-isänsä ovat olleet vaihtaessaan uskontoa. Heidän pitää vain kunnioittaa hindulaisen valtion tapoja ja kulttuuria. Sanottehan tekin täällä, että somalit ovat ok, kunhan sopeutuvat suomalaiseen elämäntapaan. Me haluamme ainoastaan palauttaa Intialle sen alkuperäisen kulttuurisen loiston ja oikeita tapahtuneita vääryyksiä. Nythän Intia on pilkottu moniksi eri valtioiksi. Meidän Intiamme on jakamaton Intia, Akhanda Bharat, eli koko intialaisen kulttuuripiirin Afganistanista Bhutaniin ja Nepalista Sri Lankalle käsittävä hinduvaltio.

(Luentosalissa on hiljaista. Tutkija vilkuilee kelloaan.)

TUTKIJA: No, meiltä alkaa aika loppua. ... No, sinä olet nyt ollut muutaman päivän Suomessa ja ehtinyt saada jonkinlaisen ensivaikutelman. Onko sinulla jotakin mitä haluaisit sanoa tai kysyä?

PARVATI (*painokkaasti*): HULLUN LEHMÄN TAUTI! Onko mikään ihme että lehmät sairastuvat kun niille syötetään luonnonvastaista rehua! Se jos mikään kertoo siitä, että länsimainen kulttuuri on vieraantunut perusasioista. Toinen asia mitä ihmettelen on tämä asuntopula-asia. Olen kuullut, että monissa Länsi-Euroopan maissa on asuntopula. Onko se mikään ihme, jos asunnot eivät riitä, kun teillä on niin paljon yksinhuoltajaaitejä? Ei kai asunnot voikaan riittää, jos äidit haluavat asua yksin lasten kanssa ilman miestä.

YLEISÖSTÄ (*ponneikkaasti*): No on sillä vähän tekemistä niiden miestenkin kanssa. Jos mies on huono niin ei sen kanssa ole mikään pakko elää, on muitakin vaihtoehtoja.

(Yleisöstä kuuluu myötäilevää mutinaa.)

TUTKIJA: Onko muita kysymyksiä?

ETURIVISTÄ: Sinä puhuit jotakin kastilaitoksesta. Eikö se ole jo lopetettu?

PARVATI: No onhan se virallisesti lopetettu, eikä sillä oikeastaan ole enää merkitystä kuin maaseudulla.

(Tutkija mutisee jotakin itsekseen.)

YLEISÖSTÄ: Miten ihmeessä sinä osaat suomea?

PARVATI (*vitsailee*): No kun oppii sanskritia, niin ei sen jälkeen muuta kieleä tuota kummemmin vaikeuksia.

EDELLEEN YLEISÖSTÄ: Minä olen kyllä ihan pöyristynyt tuosta kuinka sinä puhut. Miten voit olla noin ylimielinen? Tajuatko kuinka alentuvasti sinä puhut muslimeista tai miten itsestään selvänä tunnut pitävän sitä, että toimit alakastisten naisten ryhmän johtajana?

PARVATI (*tiukasti*): Kukahan tässä nyt on ylimielinen? Minä haluan vain oikeista väärinkäsityksiä ja ajaa Intian parasta.

TUTKIJA: No niin, nyt on aika purkaa nämä roolit. Tämä haastatteluperformanssi päättyy tähän. Minä en ole enää haastattelija.

PARVATI: Enkä minä enää Parvati.

(Molemmat nousevat seisomaan, nojaavat takanaan olevaan pöytään ja katselevat yleisöä.)

Meidän Parvatimme

Esityksemme yleisö oli hankalassa tilanteessa. Ne, jotka myöhästyivät alkuselostuksesta, olivat selvästi hämillään. Miten on mahdollista, että tuo hindu on noin vaalea ja puhuu suomea? Ensimmäisellä kerralla olimme ilmoittaneet Parvatin iäksi 40 vuotta, ja yksi kuulija käytti luennon sen pohtimiseen, voiko Parvati todella olla sen ikäinen, kun hän näyttää paljon nuoremmalta (olemme molemmat kolmekymppisiä). Osa yleisöstä ryhtyi mukaan leikkiin ja esitti kysymyksiä Parva-

tille. Toiset syyttivät Parvatia ärsyttäväksi, eivätkä voineet hyväksyä tai käsittää hänen asenteitaan. Parvatin uskottavuus kirvoitti mielipiteitä puolesta ja vastaan. Kaiken kaikkiaan luentoa seuranneissa keskustelussa kuulijat kuitenkin puolustivat Parvati-ideaa opetuksen ja hindunationalismista keskustelun välineenä.

Omat tuntemuksemme rooleissamme sekä yleisön reaktiot ja yleinen tunnelma osoittivat järkyttävän selvästi, miten helposti, nopeasti ja vähäisin keinoin toiseus syntyy. Luennolla syntyi jako meihin ja muihin ainakin kolmessa suhteessa: tutkija ja Parvati, yleisö ja Parvati ja länsimainen naistutkimus ja Parvati. Myös Parvati itse tuotti monia me – muut -jakoja, kuten (me) hindut – (muut) muslimit, (me) yläkastiset naiset – (muut) alakastiset, (me) hinduliikkeen naisaktivistit – Intian feministinen liike; intialainen nainen – länsimainen nainen. Parvatimme naiseus on konservatiivista, yläkastista, urbaania, koulutettua, äitiyttä korostavaa, poliittisesti aktiivista, hindupatrioottista, itsetietoista ja ylpeää.

Toisen esittäminen omien mielikuvien perusteella on teko, jossa syyllistyy helposti kaikkiin mahdollisiin synteihin. Toisaalta ymmärrys maailmasta perustuu paljolti mielikuvien varaan. Parvatin edustamalla kohteellamme, hindunationalistisen liikkeen naisella, ei ole ollut sanan sijaa siihen, miten hänet esitämme. Aineisto, johon pohjaamme, on sekin ollut kriittisten historiantutkijoiden, naistutkijoiden ja uskontotieteilijöiden tuottamaa. Lisäväritystä ovat tuoneet muuttamat satunnaisesti luetut jutut intialaisista sanoma- ja naistenlehdistä.

Parvatin sariin asettuminen oli sekä pelottavaa että haastavaa. Yllättäen Parvatina oli kuitenkin helppo olla. Parin ensimmäisen kysymyksen jälkeen tunsimme molemmat Parvatin roolissa ollessamme olomme varmaksi, juurtuneeksi ja selkeäksi. Näkemyksemme oli aukoton ja vankka. Emme pelänneet, että emme osaisi vastata kysymyksiin tai että rooliin kuuluva maailmankuvamme horjuisi. Itsevarmassa olotilassa oli helppo pysyä ystävällisenä ja hymyilevänä.

Tutkijan roolissa päänsisäisenä ohjeenamme oli: Pysy ystävällisenä, älä kärjistä liikaa, koeta pitää haastattelutilanne haastateltavalle siedettävänä silti hankalia kysymyksiä unohtamatta. Parvati oli ärsyttävä ja sai välillä tutkijatunteet kuohumaan. Tutkijana tuntui kuitenkin, että omat tunteet on pantava kuriin, olihan Parvati sentään tullut luennol-

le, ja tietoaikin piti yrittää välittää ja kohteliaana pysyä. Vaikka Parvatin aukottomat vastaukset tuntuivat äimistyttäviltä ja väliin tyrmääviltä, ei tilaisuuden järjestäjän rooliin sopinut ruveta esittämään ”oikeampaa” versiota totuudesta tai väittää, että Parvati on väärässä. Kannoimme huolta siitä, osaammeko esittää asiamme, pystymmekö pitämään luentotilanteen hallinnassa, osaammeko olla kriittisiä olematta silti liian tuomitsevia. Rooli nosti esiin ”sisäisen emäntämme”. Emännöisyys ja tutkijuus eivät ainakaan Parvatia haastatellessa sovi kovin hyvin yhteen. Emännöivä tutkija ei voinut kysyä Parvatilta mitä vaan ja miten vaan.

Tiivistetysti näyttää siltä, että hindunationalismi tarjoaa naisille yhtä aikaa sekä vapautta, perinteitä, että voiman tunnetta samalla kun se rakentaa miehiä ja naisia yhdistävän ”kansakunnan vihollisen”. Ensi näkemältä hindunationalististen naisten poliittinen aktiivisuus tuo naisille lisää toimintavapauksia ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia. Samalla toiminta kuitenkin palvelee poliittista suuntaa, jolle naisten vapautuminen on toissijaista vallan tavoittelun ja vihollisiksi määriteltujen ryhmien kontrolloimisen ja alistamisen rinnalla. Akateemisen naistutkijan näkökulmasta parvatit ovat mukana alistamassa itse itseään. Kiintoisaa onkin, että tämäntapaisen väittämän esittäminen roolileikissä, puhumattakaan siitä, että paikalla olisi ollut oikea Parvati, oli hankalaa. Yksi syy voi olla tutkijan ja feministin sisäänrakennettu varovaisuus osoittaa ja tuomita toisen kulttuurin epäkohtia. Tutkijan roolissa halusimme välttää tilannetta, jossa haastateltava olisi mennyt täysin puolustusasemiin ja tilanne olisi lukkiutunut. ”Haastattelun” kuluessa käsiteltiin silti vaikeitakin kysymyksiä ja tunnelma terävöityi koko salissa. Keskustelu kuitenkin jatkui.

Olemme edelleen uteliaita sen suhteen, missä määrin suomalainen naistutkija voi asettua Parvatin positioon. Tähänastisista kokeiluis-tamme tiedämme, että kokemus on avartava. Myös tunteet ja ruumiil-linen kokemus ovat tiedon lähteitä. Performanssi nostatti tunteita sekä yleisössä että itsessämme. Emme edelleenkään ole hindunationalismin ystäviä, mutta olemme varmasti kiinnostuneempia ja valmiimpia keskustelemaan oikean Parvatin kanssa, jos sellainen tilaisuus joskus tulee. Toivomme olevamme myös aikaisempaa kiinnostuneempia omista sokeista pisteistämme yrityksissämme kommunikoida Toisten kanssa.

Viitteet

¹Ayodhassa Pohjois-Intiassa sijainnut Babri Masjid –moskeija oli hindunationalistien mukaan rakennettu hindujen Ram-jumalan temppelin paikalle. 6.12.1992 hindunationalistit tuhosivat Babrin moskeijan. Moskeijan tuhoamista seuranneen viikon aikana arviolta 1200 ihmistä sai surmansa hindujen ja muslimien välisissä levottomuuksissa eri puolilla Intiaa. Mellakat levisivät Pakistaniin, Bangladeshiin ja Britanniaan ja hindunationalismiin havahduttiin myös länsimaissa.

²Hindutva (englanniksi Hindu Right) tarkoittaa hindunationalistista oikeistolaista poliittista ja kulttuurista liikettä. Kulttuurinen hinduliike on ollut olemassa 1800-luvun lopulta lähtien päämääränään hindujen kulttuurisen omakuvan kohentaminen. Jako hinduihin ja muslimeihin nousi keskeiseksi teemaksi vasta 1920-luvulla ja vastakkainasettelu aktivoitui 1990-luvulla.

³Vishwa Hindu Parishad, Hindujen maailmanjärjestö.

⁴Jako (partition) on nimitys prosessille, jossa brittiläinen Intia itsenäistyi ja jakautui samalla Intian ja kahdesta osasta koostuvan Pakistanin valtioiksi 1947. Jakoon liittyi suuria väestönsiirtoja sekä uskonnollisia ja etnisiä selkkauksia ja väkivaltaisuuksia, joissa arvioidaan jopa miljoonan ihmisen saaneen surmansa.

⁵Hindunationalistiseen politiikkaan kuuluu kertomus Intian historiasta, joka jakaa menneisyyden loistokkaaseen hindukauteen, jolloin Intia oli vauras, ihmiset hyvinvoivia, naiset ja miehet keskenään tasa-arvoisia ja yhteiskunta harmoninen. Intian rappio ja muslimikausi katsotaan alkaneen muslimien tulosta Intiaan. Muu historiankirjoitus ei tunnusta hindunationalistien kuvaamaa yhtenäistä hindukautta eivätkä hindunationalistitkaan tietävästi pyri esim. ajoittamaan sitä mitenkään tarkasti.

⁶Naiset julkisesta elämästä ulossulkeva käytäntö, joka äärimmillään tarkoittaa sitä että nainen peittää kasvonsa hunnulla eikä poistu kotoa.

⁷Lyhenteellä RSS käytetään sekä miesten kurinalaisesta ja militantista hindujärjestöstä (Rashtriya Swayamsevak Sangh) että järjestön naisten siivestä (Rashtriya Sevika Samiti).

⁸Alempikastisille naisille suunnattu hindunationalistinen järjestö, nimetty tuhoamaan ja luovaan kykenevän voimakkaan Durga-jumalattaren mukaan.

⁹Esim. <http://www.vhp-america.org/>, <http://www.rss.org/>, <http://www.bjp.org/>

Kirjallisuus

Agnes, Flavia 1995: Redefining the Agenda of the Women's Movement within a Secular Framework. Teoksessa Tanika Sarkar & Urvashi Butalia (toim.): *Women and the Hindu Right*. Kali for Women, New Delhi.

Alter, Joseph 1994: Somatic Nationalism: Indian Wrestling and Militant Hinduism. *Modern Asian Studies* 28: 3, 557–588.

- Basu, Amrita 1999: Hindu Women's Activism and the Questions it Raises. Teoksessa Jeffery, Patricia & Basu, Amrita (toim.): *Resisting the Sacred and the Secular. Women's Activism and Politicized Religion in South Asia*. Kali for Women, New Delhi. (Alkup. 1998 *Appropriating Gender: Women's Activism and Politicized Religion in South Asia*). Routledge, New York.
- Basu, Amrita & Jeffery, Patricia (toim.): *Appropriating Gender. Women's Activism and Politicized Religion in South Asia*. Routledge, New York.
- Butalia Urvashi & Sarkar Tanika (toim.) 1995: *Women and the Hindu Right*. Kali for Women, New Delhi.
- Chapman, Graham 1993: Religious vs. Regional Determinism: India, Pakistan and Bangladesh as Inheritors of Empire. Teoksessa David Arnold & Peter Robb (toim.): *Collected Papers on South Asia No. 10. Institutions and Ideologies. A SOAS South Asia Reader*. Curzon Press Ltd, 5–34.
- Chatterjee, Partha 1993: *The Nation and Its Fragments*. The Princeton University Press, Princeton.
- Das, Veena 1995: *Critical Events. An Anthropological Perspective on Contemporary India*. Oxford University Press, Oxford.
- Hansen, Thomas Blom 1994: Controlled Emancipation: Women and Hindu Nationalism. *The European Journal of Development Research*, 6:2.
- Hansen, Thomas Blom 1996: Recuperating Masculinity, Hindu Nationalism, Violence and the Exorcism of the Muslim 'Other'. *Critique of Anthropology*, vol. 16, 137–172.
- Heikkinen, Satu, Ranta-Tyrkkö, Satu & Rikkilä, Leena 1998: *Sukupuolen ja väkivaltaisen konfliktin leikkauspisteitä Etelä-Aasiassa ja Suurten Järvien Afrikassa*. Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyösoston kulttuuriselvityksiä, Helsinki.
- Kumari, Jayawardena & Malathi de, Alwis (toim.): 1996: *Embodied Violence. Communalising Women's Sexuality in South Asia*. Kali for Women, New Delhi.
- Krishna, Sankaran 1996: Cartographic Anxiety. Mapping the Body Politic in India. Teoksessa Michael J. Shapiro & Hayward R. Alker (toim.): *Challenging Boundaries, Global Flows, Territorial Identities*. University of Minnesota Press, Minnesota (MN). (Julkaistu aiemmin *Alternatives* 19:4 1994.)
- Rikkilä, Leena & Ranta-Tyrkkö, Satu 2000: Hindunationalismi ja sukupuolen politiikka. *Kosmopolis* 30:1, 21–41.
- Sarkar, Tanika 1998: Woman, Community and Nation. Teoksessa Patricia Jeffery & Amrita Basu (toim.) *Appropriating Gender. Women's Activism and Politicized Religion in South Asia*. Routledge, New York.
- Tambiah, Stanley J. 1996: Hindu Nationalism, the Ayodhya Campaign, and the Babri Masjid. Teoksessa *Leveling Crowds*: University of California.
- Tamminen, Tapio & Zenger, Mikko 1998: *Moderni Intia. Ristiriitojen suurvalta*. Vastapaino, Tampere.